

Zvezek 12.

Letnik II.

December 1898.

Pastirski list

kneza-nadškofa in metropolita goriškega, dr. Jakoba Missia, o
presvetem Srcu Jezusovem.

(Konec.)

III.

Dejmo tedaj, stopimo, preljubi v Gospodu, k sedežu milosti božje, k Jezusovemu srcu, da dosežemo usmiljenje in najdemo milost za pomoč o pravem času.¹⁾

1. Stopimo tje, jaz in vi častiti gospodje, katere mi je dala božja previdnost za pomočnike in sotrudnike v širnem vinogradu naše nadškofije. Posvetimo presvetemu srcu najprej same sebe, in pa vsa naša opravila.

Kdo izmed nas pač ne čuti, kako zelo nam je potrebna podpora in pomoč z nebes, da bomo imeli vedno in pred vsem drugim pred očmi tisti opomin Kristusov, ki velja vsem, a še bolj nam: „porro unum est necessarium“, „le eno je potrebno.“ To nam duhovnikom potrebno je, da posvetimo i sebe i duše nam izročene ter je tako srečno pripeljemo k Bogu. Ako niso mogli apostoli ničesar storiti brez pomoči od zgoraj — kakor jim je povedal Gospod: Brez mene ne morete ničesar storiti — koliko menj se moremo upati mi? Kar piše sv. Pavel o sebi: „Jaz sem sadil, Apolonij je zalival, Bog pa je dal rasti“,²⁾ to velja tudi o nas: „Nič ni, kedor sadi ali kedor zaliva, ampak kedor daje rasti — Bog“. ³⁾

¹⁾ Hebr. IV. 16. — ²⁾ I. Kor. III. 6. — ³⁾ Ibid. v. 6.

Ker smo tedaj poklicani, da obrodimo sad in sicer sad, ki ostani ¹⁾, in ker tega ne premoremo sami, treba je, da zunanje svoje delovanje spremeljamo in oplodimo s ponižno molitvijo, proseč, naj bodo ljudje, ki so naši skrbi izročeni, pokorni Bogu.²⁾

Saj se ne da tajiti, da ne manjka ljudem, zlasti dandanes, ni pridig in naukov, ni opominov in svaril. Papež, škofje in duhovniki, vsi se trudijo vestno in lomijo vernim kruh življenja. A kar ni prav, je to, da ljudem ni mar za vero in verske reči, zlasti tiste, ki se tičejo nadnatorne, od Boga nam razodete vere, da jim ni mar za življenje po tej sv. veri, in da nočejo poslušati Boga in njegove sv. cerkve. V tem oziru pač veliko manjka dandanes.

Toliko bolj je torej treba moliti in iskati pomoči pri presvetem srcu Jezusovem, da po svoji ljubezni prestvari srca ljudem in je vpodobi po svojem srcu, da jim vzame — po besedah proroka Ecehijela ³⁾ — srce iz kamena in jim vloži srce iz mesa, da bodo živeli po njegovih zapovedih in čuvali in spolnovali njegovo postavo. K srcu Jezusovemu hodimo potožit se, če se včasih trudimo, a na videz ničesar ne dosežemo in nam vže vpada pogum. Iz tega srca zajemajmo pri težavnih in odgovornih svojih pastirskih opravilih potrebne svete in razsvitljenje, pogum in moč, vstrajnost in potrpežljivost, gorečnost in marljivost, požrtvovalnost in zatajevanje. Delo, za katero imamo skrbeti in katero imamo gojiti, je Kristusovo delo; od Kristusove ljubezni smemo tedaj upati tudi najkrepkejše pomoči in podpore.

2. K presvetemu srcu Jezusovemu pristopite tudi vi očetje in ve matere ter posvetite mu sebe in svoje otroke. Velike so vaše dolžnosti, velika je odgovornost, ki vas čaka pred sodnim stolom božjim. V vaše roke je položil Bog duše vaših otrok, od vas jih bo enkrat tirjal. Kako menite, da boste najbolje in najbolj gotovo storili svoje dolžnosti? Ozrite se na presveto srce Jezusovo in molite. Njegova ljubezen vam pravi, kako treba ljubiti, in kaj je treba ljubiti in zakaj pri otrocih najprej poskrbeti.

Jezus je ljubil neizmerno, ne le z besedo ampak z dejanjem; iz ljubezni in skrbi za svoje ni le vказaval jim, ampak jim je najprej sam dal dober vzgled. Tako morate tudi vi ljubiti svoje.

In kaj je ljubil Jezus najbolj? Duše. Ozdravljal je pač razne telesne bolezni in ljudem veliko dobrega storil za časno blaginjo; ali vse to je delal, da bi ljudi pripravil za sv. vero, da bi jim vrnil dušno zdravje, da bi je pridobil za božje kraljestvo na zemlji in potem za nebesa. Na to mora meriti tudi vaša ljubezen do otrok najprej, ker, kaj pomaga človeku, če tudi ves svet pridobi, če pa na duši škodo trpi?

Pa tudi moliti morate za svoje otroke k presvetemu srcu Jezusovemu. In s kakim zaupanjem smete moliti! Veste, s kako posebno ljubeznijo je ljubil otroke božji Zveličar, kako je pokladal roke nanje, kako je je blagoslavljal in apostolom postavljajal za vzgled; veste kako se je razvnemal, če so otrokom branili k njemu, veste, kako strašno je zagrozil tistim, ki otroke pohušujejo in zapeljujejo.

¹⁾ Jan. XV. 16. — ²⁾ Jan. VI. 45. — ³⁾ Eceh. XI. 19. 20.

K temu srcu, ki je tako polno ljubezni zlasti do otrok, zatecite se tedaj in recite mu: „Gospod, kakor si nekedaj objemal otroke izraelskih mater, objemi in prejmi tudi to moje dete v svoje presveto srce in varuj je skrbno pri sebi. Kakor si one otroke blagoslavljal, blagoslovi tudi mojega otroka na duši in telesu. Kakor si one otroke postavil za vzgled odraslim ljudem, ohrani tudi mojemu otroku sv. nedolžnost, in daj, da bo meni vedno v veselje, drugim pa v posnemanje. Varuj mi otroka, da mi ga ne zapeljejo hudobni ljudje, zlasti kedar bo moral iz očetove hiše v svet: na delo, v tvornico, v šolo, v vojaške itd.“

Tako in podobno molite k srcu Jezusovemu, da vam bo pomagalo pri odgoji otrok.

„Pustite male k meni in nikar jim ne branite“, je rekel božji Zveličar in s tem razodel, da imajo otroci prvo pravico do njegovega presvetega srca. Oj zatorej dajte mu je, posvetite mu sebe in družine! In tako naj se nikoli ne zgodi, da bi oče ali mati branila otroku k Jezusu, da bi radi njiju bilo otroku nemogoče ali vsaj obteženo, spolnovati krščanske dolžnosti, kakor n. pr. hoditi k sv. maši, prejemati sv. zakramente, postiti se itd. Ne bodi nikoli res, da bi oče in mati dala otrokom slab vzgled, da bi jim vzela iz srca strah božji in pokorščino do svete cerkve in je tako odtrgala od presv. srca Jezusovega. „Gorje njemu, ki pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo“, je rekel božji Zveličar. S tem nam je razodel, kako velika je njegova ljubezen do otrok, koliko je njemu vredna otroška duša, pa tudi, kako velik bi bil greh tistega, ki bi vkradel nedolžno otroško srce presvetemu srcu Jezusovemu. To strašno „gorje“ bi zadelo tudi one stariše, ki bi sami morili na duši svoje otroke, če bi jim s slabim vzgledom zastavljali pot k Jezusu, ko bi jim jo imeli pripravljati. Za to pa, dragi stariši, ne hodite z otroci proč od Jezusa, ampak hodite k njemu.

3. A tudi vi vsi drugi, mladi ali stari, visoki ali nizki, pravični ali krivični, stopite tudi vi k presvetemu srcu Jezusovemu in izročite se mu. Prepolno je ljubezni in milosti za vse ljudi; v njem najdemo vse, česar koli bi nam bilo treba.

Če si grešnik, glej, to je srce tistega, ki noče smrti grešnikove, ampak želi, da bi se spreobrn timer in živel; to je srce tistega, ki je zato na svet prišel, da je grehe sveta odvezal.

Če te napadajo hude skušnjave, glej, v tem srcu najdeš pomoči in tolažbe. — Morda ti je srce nevoljno, ker se ti je zgodila velika krivica; tedaj poslušaj to srce, kako moli na križu za svoje sovražnike in morivce: „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo“. — Morda so te hudo obrekli na časti; toda čegava čast je bila tolika in tako čista ko čast srca Jezusovega? In vender jo je velikodušno žrtvoval za nas in je še molil za hudobneže, ki so mu jo vzeli. — Morda se boriš proti nečistosti in ti je treba velikih milostij, da boš zmagal. Toda to prečisto srce ti je te milosti vže zaslužilo. Ozri se na to glavo, venčano s trnjem, ozri se na to razmesarjeno telo; od nog do glave ni zdravega mesta na tem životu.¹⁾ Tako je Zveličar

¹⁾ Iz. I. 6.

trpel radi nečistih grehov, tako je pa tudi zaslužil milosti, katerih nam je treba, da ne bomo vnovič križali ga z ostudnimi grehi. Zato zaupaj, zateci se toliko rajše v njegovo presveto srce in daj se mu v last, da se ž njegovo pomočjo vresničijo tudi na tebi besede apostolove: „Oni pa, ki so Kristusovi, so meso križali z (životnimi) strastmi in poželjivostmi.“¹⁾

Če si na poti lepih čednostij, glej, v tem presvetem srcu najdeš vse čednosti in popolnosti v najvišji meri. To je deviško srce, ki je hotelo imeti le deviško mater. To je najbolj pokorno srce, pokorno materi Mariji in redniku sv. Jožefu. Pokorno svetni oblasti, je dajalo cesarju, kar je bilo cesarjevega; pokorno Bogu do smrti, in sicer do smrti na križu, je dajalo Bogu, kar je božjega. To je prečisto srce, na katerem ni niti sence kakega greha. To je srce polno ljubezni, polno sočutja, polno usmiljenja. Neskončno usmiljeno kliče Adamovim otrokom: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom pokrepčal.“ To je najbolj krotko in ponižno srce, ki nam pravi: „Učite se od mene vsi, saj sem krotek in ponižen iz srca.“ To je najbolj radodarno srce, ki nas hrani s svojim mesom in s svojo krvjo v najsvetejšem zakramentu. To je srce polno tolažbe, katero je samo hotelo trpeti in je umirajoč počilo za nas. „Nimamo namreč takega velikega duhovnika, ki bi ne imel sočutja z našimi slabostmi, marveč imamo takega, kateri je prebil vse skušnje kakor mi, pa brez greha“,²⁾ imamo, pravim, velikega duhovnika, Jezusa Kristusa križanega. To je najbolj hvaležno srce, katero nam za malo in kratko službo na zemlji plača na večno v nebesih. „Kajti trenutna in lahka stiska nam prisluži neizmerno in nepopisno večno slavo.“³⁾

4. Toda ne le vsaki za se stopi pred božje srce Jezusovo, ampak tudi občine in škofija cela naj se mu posvetijo in naj s tem priznajo, da je to srce onega, kateremu je dana vsa oblast na zemlji in v nebesih, vsa oblast ne samo črez osebe, ampak tudi črez države in dežele, črez občine in družine, črez škofije in župnije, katerem se torej morajo pokoriti ne le osebe ampak tudi vsaka družba človeška.

Ali morda ni res sila in potreba, prositi usmiljenja od presvetega srca za našo nadškofijo, pa tudi za našo deželo, za naše cesarstvo? O, povem vam odkrito, da mi marsikaj dela britke skrbi.

Najprej je v naši nadškofiji potožiti veliko pomanjkanje duhovnikov, ki vže več let traja in mora imeti silno žalostne posledice. S tem trpi krščanski nauk, ljudje ne morejo dovolj pogostoma prejemati sv. zakramentov, in naravno bi bilo, če bi se vedno bolj in bolj odtujevali Bogu in sveti cerkvi. Še le nekaj tednov sem med vami, in vže so me od raznih strani prosili duhovnikov.

Kakoršnikoli naj si bodo uzroki tega pomanjkanja duhovnikov, žalostno je, silno žalostno v vsakem slučaju, da nima dežela dovolj duhovnega naraščaja, ko se vendar veliko mladeničev šola. In vendar kako imeniten je duhovski stan! Duhovniki izpolnujejo vsmiljenjapolne namene presvetega srca Jezusovega, duhovniki oznanjajo sv. vero, učijo zapovedi božje, delijo

¹⁾ Gal. V. 24. — ²⁾ Hebr. IV, 15. — ³⁾ II. Kor. IV, 17.

sv. zakramente, vodijo ljudstvo po poti, ki pelje v zveličanje, duhovniki nas posvečujejo v življenju in ob smrtni uri.

Bomo-li tedaj mirno gledali, naj se doseže ali ne namen, za kateri je Jezus prelil svojo presveto kri? Ne, tega ne moremo in ne smemo! Bila bi grda nehvaležnost nasproti božjemu Zveličarju in strašna brezsrčnost nasproti nam samim in nasproti našemu bližnjemu. Usmiljeni hočemo biti, kakor Jezus, kateremu se je usmilila množica, ko je videl, da je izmučena na tleh ležala, kakor čreda ovc, ki nima pastirja.¹⁾ Kar je takrat ukazal apostolom, hočemo storiti tudi mi: Moliti hočemo, moliti vsi brez izjeme, moliti združeni s presvetim srcem Jezusovim k Bogu, Gospodu žetve, da naj pošlje delavcev v svojo žetev.²⁾ Moliti hočemo, da bi se mladina že v domači hiši po krščanski vzgajala, da bi v šolah prišla k dobrim krščanskim ljudem, da bi se obvarovala vseh zapeljivostij in hudih vplivov, da bi zvesta ostala prvotnemu poklicu za duhovski stan, kateri je veliko njih imelo od začetka. Tako pokažemo ob enem ljubezen do presvetega srca Jezusovega, do svete cerkve, do bližnjega, in zato hočemo tem srčneje klicati k nebeškemu Očetu: „Posvečeno bodi Tvoje ime, pridi k nam Tvoje kraljestvo.“

Na tak način pokažemo, kakor sem rekel, tudi ljubezen do bližnjega. Med naše bližnje pa štejem v prvi vrsti učence, kateri so imeli od začetka poklic za duhovski stan, kateri so tudi edino s tem namenom začeli svoje šole, ki so pa zašli v nevarnost, da zgubijo svoj poklic in postanejo morebiti časno in večno nesrečni.

Ne morem povedati, kako zelo so mi pri srcu taki ubogi učenci. Saj uči ne ravno tako redka izkušnja, da so pri vsem tem, da dospejo do častnih služb v drugih stanovih, mnogokrat vendar prav nesrečni in nezadovoljni. Marsikateri takih učencev postane kasneje tudi več ali manj sovraženi sv. cerkvi, mlačen za sveto vero, da, marsikateri jo celo popolnoma izgubi. Še več. Ne samo da jo izgubi sam, ampak si prizadeva, potem še druge pripraviti ob vero in poklic. To je pač nek poseben znak v življenju takih pomilovanja vrednih ljudi, in ponavlja se tudi pri človeku, kar se je najprej pokazalo pri hudobnem duhu, da skuša namreč tudi druge odvrniti od Boga, ko se je sam odvrnil od njega. Ako pa je temu tako — in v dokaz bi vam lahko navedel mnogo žalostnih slučajev — ali ni v resnici duhovno dobro delo usmiljenja in ljubezni do bližnjega, če prosimo stanoovitnosti takim, pri katerih je poklic za duhovski stan v nevarnosti?

Prosim vas tedaj v imenu vaše ljubezni do presvetega srca Jezusovega, v imenu vaše ljubezni do svete cerkve in do naše nadškofije, v imenu ljubezni do bližnjega, molite goreče k Gospodu, da naj bi obudil tudi v naši nadškofiji mnogo mladeničev za duhovski stan in naj bi jim ohranil ta poklic.

6. Žalost in britkost nam dalje polni srce, ko pomislimo, kako je dandanes v Avstriji in tudi v naši deželi narod proti narodu, in kako se mišljenje in delovanje posameznikov in vsega javnega življenja izrablja skoro edino le za jezikovno vprašanje. Kakšna razdraženost — da ne rabim bolj ostrega izraza — vlada radi tega v vseh krogih!

¹⁾ Mat. IX. 36. — ²⁾ Mat. IX. 37. 38.

Med tem pa, ko gre prepir za jezik, lahko opazujemo, da se ljudje mnogokrat prav nič ne zmenijo za vsebino tega, kar se govori ali piše. Radi tega se razširjajo med ljudstvom vedno bolj in bolj nauki in težnje, katere so nasprotne Kristusu, nasprotne celó osebnosti. Nevera, nenravnost, razuzdanost in upor proti vsaki oblasti, pohlep po veselju in uživanju se prijemlje silno naglo vseh slojev, vseh narodov.

Koliko škode trpijo pri tem cerkvene in državne, duševne in gmotne, meščanske in družabne koristi, kako razjedajo te bolezni tudi družino, ki je sadika človeške družbe! In vender, ljudje vsega tega ne čutijo, ne vidijo in ne slišijo — edinemu jezikovnemu vprašanju na ljubo!

Ko si pa narodi radi jezika postajajo bolj in bolj tuji med seboj, ima to še neko drugo, nič manj obžalovanja vredno, naravnost osodepolno posledico, in ta je neka odtujenost in mrzloba tudi proti cesarju in državi, kar se tu in tam kaže v naši mili Avstriji. Kedor mirno in nepristransko sodi razmere, gotovo mi rad pritrdi, da sem rekel rajše premalo ko preveč.

Ko pa gledamo žalostno in nevarno stanje, kateremu iščemo pomoči že leta in leta zastoj, komu ne silijo, ako je dobrih mislij, na jezik besede, s katerimi so klicali apostoli Zveličarju na razburkanem morju: Gospod, reši nas, ker drugače poginemo!

O kličimo tako tudi mi, zatecimo se po pomoč k presvetemu srcu Jezusa Kristusa, kateri ne pozna razločka med narodom in narodom, marveč je pretil svojo kri enako za vse ljudi brez izjeme. Prosimo Jezusa, naj zopet pomiri razburjene valove, naj zapove vetrovom, da se zopet vrne sveti mir in krščanska ljubezen in edinstvo v našo ožjo in širšo domovino.

Sveta cerkev sama nam ukazuje moliti za mir in edinstvo, ko moli v litanijah vseh svetnikov: „Vsemu krščanskemu ljudstvu mir in edinstvo dodeli, prosimo te, usliši nas.“ Tej prošnji sv. cerkve pridružimo se in prosimo ljubega Zveličarja, da naj nas napolni s svojim duhom: z duhom medsebojne pravičnosti in zmernosti, z duhom miroljubnosti, z duhom, kateri pri vseh posvetnih skrbih ne pozablja nebeških stvari in jih tudi ne postavlja za posvetne koristi, ampak išče najprej in pred vsem božjega kraljestva in njegove pravice, kakor nam je ukazal Jezus Kristus, rekoč: Iščite najprej kraljestva božjega in njegove pravice, in vse drugo vam bo privrženo.¹⁾

7. Ali še radi neke posebne priložnosti želim, da molite k srcu Jezusovemu za škofijo, deželo in cesarstvo. Znano vam je, da praznujemo letos petdesetletnico vladanja našega premilostivnega cesarja in gospodarja. Koliko vladarskih skrbij, koliko žalostnih skušenj in britkostij je prestal presviti cesar v teh petdesetih letih; pa tudi kolika je bila njegova požrtvovalnost za blago narodov, in kolika je vrsta dobrot, ki smo jih pri vseh nesrečah uživali v tem času, in za katere se imamo zahvaliti Njega Veličanstvu! In narodje? S tem, da se trgajo med seboj, so krivi, da se trga srce tudi cesarju.

Dolžni smo tedaj iz hvaležnosti, in ljubezni do vzvišene osebe cesarjeve kakor tudi iz zvestobe in vdanosti do cesarstva in do najvišje cesarske hiše,

¹⁾ Mat. VI. 33.

katero je božja previdnost izbrala in postavila na krmilo našega cesarstva, — dolžni smo, pravim, in to pri svoji vesti, prositi Gospoda, da naj dá svojemu Maziljencu po tolikih viharjih tudi dneve miru, dneve zložnosti med narodi, Njemu v veselje, nam pa v časno in večno srečo.

Ne bom navajal še drugih posebnih potreb naše nadškofije, ki nas morajo prav siliti k presvetemu srcu Jezusovemu; ponovim le še enkrat samo splošno svojo prošnjo: Pojdimo k temu presvetemu srcu in posvetimo njega službi in češčenju svoje besede in svoje dejanje. Ne trpimo ničesar v svojem srcu, kar bi kakorkoli ne bilo všeč presvetemu srcu Jezusovemu ali bi je celo žalilo. Za grehe pa, s katerimi smo mi sami ali pa so drugi žalili to presveto srce, prosimo ponižno odpuščanja in ponudimo zadoščenje; popravimo kar smo zakrivili, povrnimo, kar smo mu dolžni. Sklenimo, da mu bomo od zdaj naprej sami tembolj zvesto služili in pa še druge za to pridobili s krščanskim življenjem in lepim vzgledom.

Eden za vse in vsi za enega prosimo Jezusa, da naj nam pomnoži našo vero, naj nam potrdi naše upanje in naj nas napolni s pravo in iskreno ljubeznijo, ki posnema čednosti njegovega srca; s krepko in požrtvovalno ljubeznijo; z ljubeznijo, katere ni sram božjih zapovedij in katera se ne boji povedati in pokazati, da veruje v Kristusa in njegovo nevesto sv. cerkev.

Posebno molimo k Jezusu še za potrebe škofije, dežele in cesarstva, da bi nam pomagal v vsaki sili in nas s krepko roko rešil iz vseh zmešnjav in stisk, v katerih tako težko in vže tako dolgo zdihujemo, da bi nam pomagal zlasti v naših dušnih potrebah in obrnil naša srca k sebi, da bomo njegovo ljudstvo, on pa, Bog z nami, naš Bog,¹⁾ kateremu bodi čast in hvala vekomaj. Amen.

Častivci in častivke presv. Rešnega Telesa.

(Piše Jožef Benkovič.)

XXIV.

Janez Bonač.

(† 21. dec. 1863.)

Ko se je mladi David skrival pred kraljem Savlom, ki mu je po življenju stregel, ga je tolažil prijatelj Jonatan, češ, da se mu ne bo nič žalega zgodilo, ker ga bo on varoval. A David je rekel ves potr: „Kakor resnično Gospod živi in ti živiš, le ena stopinja je med menoj in med smrtjo! (1. Kr. 20, 3.)

Tako bi smel govoriti tudi mladi Janez Bonač svojemu iskrenemu prijatelju Gregoriju Kemperlu, ker po grozni nesreči je šel nenadno tudi on v cvetju svojega življenja za njim v boljši svet. Le en korak, in krepkega mladega moža ni bilo več!

Janez Bonač se je porodil 9. maja 1832. v Topolu pri Cerknici. Kot dijak je bil sprejet ob enem s sošolcem Kemperlom l. 1850. v Alojzijevišče.

¹⁾ Raz. XXI. 3.

Poslej sta skupaj stanovala, skupaj se učila in skupaj v šole hodila, dotlej da jih je smrt pobrala in zopet v nebesih združila. Prijateljstvo, ki je vezalo te dve pošteni mladeniški srci do groba in še črez grob, (kakor je Bonač sam v neki pesmici izjavil,) sme se primerjati tistemu svetemu prijateljstvu, katero je vezalo Davida in Jonatana, o katerem sv. pismo tako lepo govori.

Kdo in kaj je bil Gregorij Kemperle, je „Venec“ vže povedal. V molitvi in tihem delu je mirno in sladko potekalo njegovo kratko življenje ter se tudi steklo. Nežna cvetka je bila presejana v nebeški vrt, da je tam temlejša začela kliti v božjo slavo.

Ko nam je življenje Gregorijevo vže odprta knjiga, kaj naj povem novega o zvestem mu prijatelju Janezu? Dovolj je, ako rečem, da sta bila ena duša v dveh telesih. „In Jonatan je še enkrat prisegel Davidu, ker ga je ljubil; zakaj kakor svojo dušo, tako ga je ljubil,“ (1. Kr. 20. 17.) pravi sv. pismo. In pesnik Bonač je klical v rani grob za svojim prijateljem:

Tam teče sladki vir ljubezni za te,
Ki zanj, le zanj daroval na zemlji si vse;
In ta ljubezen, ki čez grobe seže,
Me tudi zdaj še, bratec, s tabo veže,
Me veže na deželo lepo srečno
In večno!

Tu imamo dejansko vresničen nauk modrega Siraha (6. 14—17.): „Zvest prijatelj je močna bramba, in kdor ga je našel, našel je zaklad. Kdor se Boga boji, bo našel tudi dobrega prijatelja; zakaj kakoršen je sam, tak bo tudi njegov prijatelj.“ — Ker sta se oba bala Boga, ker sta le njega poznala, zato sta se našla in spoznala. In ko sta se našla, se nista več oddaljila niti po duhu in skoraj niti po telesu, ker večna ljubezen ju je kmalu združila v nebesih. Drug drugemu sta bila učenik in vodnik, drug drugemu lep vzgled in podpora; le v enem sta se kósala med seboj, namreč v ljubezni do Jezusa in Marije.

Dočim je Kemperle umrl vže kot bogoslovec l. 1858., je dovršil Bonač bogoslovje in bil vže kot tretjeletnik posvečen v mašnika 29. julija l. 1859. Zapustivši bogoslovnico je bil dve leti prefekt v Alojzijevišču. L. 1862. pa je šel v dušno pastirstvo kot kapelan v Žužemberk, kjer je delal s toliko gorečnostjo in požrtvovalnostjo, da smemo reči o njem: Bil je slepemu oko, noga hromemu, roka onemoglemu; bil je z apostolom Pavlom „vsem vse, da bi vse za Kristusa pridobil.“ Pozabil je sam sebe, da je mogel tembolj pomagati revežem. Tih in miren, a iskren in stalen v vsem svojem postopanju je nosil v svojem srcu ono rajsko srečo, katero daje Bog le tistemu, ki povsod išče le njega in nič drugega, najmanj pa samega sebe.

Bonač je bil vže kot dijak s Kemperlom goreč častivec Matere Božje in sv. Rešnega Telesa. Bil je med prvimi alojzniki, ki so l. 1852. začeli v domači kapeli obhajati „šmarnice“, ter pozneje kot „šmarni apostoli“ širili to pobožnost križem domovine. Da bi svoje rojake vnel v ljubezni do Marijei je zložil tudi več pesmic njej v čast, ki so se po Riharjevih napevih pr, „šmarnicah“ prepevale in se po nekod še sedaj pojó; na pr. „Pozdravlja

majnik te, nebes kraljica!“ „Kaj v dar Mariji ljubljeni prinesiti, Al' nam otrokom njenim nič ni mar?“ „Ljubezni svete Mati mila, — Marija! kdaj me boš zvolila — v število zvoljenih sinov?“ itd.

Kot pravi sin matere Marije je bil naravno tudi goreč častivec njenega sina Jezusa v sv. zakramentu, katerega je kot dijak in bogoslovec pogostokrat obiskoval. Za to češčenje pa si je pridobil Bonač še prav posebne zasluge. Ko se je namreč l. 1859. obnovila v Ljubljani bratovščina sv. Rešnega Telesa, je poslovenil molitveno knjigo „Vedno češčenje presv. Rešnega Telesa in lepšanje revnih cerkvâ“, katero je spisal jezuit o. Boone. Ta molitvenik je bil Slovencem celih 30 let to, kar jim je sedaj Walserjeva „Večna molitev“. Prav bi bilo, da bi jo častivci sv. Rešnega Telesa rabili še sedaj, ker ne podaja le molitev, temveč veči del knjige obsega navodilo za to pobožnost: o imenitnosti in dolžnosti tega češčenja, o procesijah, o bratovščini, o daritvi sv. maše, o pogostnem prejemanju sv. pokore in sv. obhajila, o duhovnem obhajilu, o obiskavanju, o blagoslovu z Najsvetejšim, o Jezusovem Srcu in o Mariji, o načinu, kako naj se delavna ljubezen in premišljevanje v življenju združuje itd.

Koliko tisoč pobožnih Slovencev in Slovenk se je po tej knjigi vnelo v ljubezni do sv. Rešnega Telesa, to le sam Bog ve, ki je brez dvoma gorečemu pisatelju tudi to obilno poplačal. Častivci in častivke pa naj še sedaj radi prebirajo to knjigo, da se iz nje uče sv. Rešno Telo prav ceniti, spoštovati, ljubiti, moliti in prejemati.

O ptiču labodu se pripoveduje, da zapoje milo pesem, ko sluti bližnjo smrt. Tako labodjo pesem je zapel tudi mladi pisatelj, kapelan Bonač z ono molitveno knjigo. Zagledala je beli dan l. 1863., nekaj dni pred njegovo naglo smrtjo.

Bilo je po zimi sv. Tomaža dan l. 1863., ko je jezdil Bonač k podružni cerkvi sv. Križa na Vrhovo maševat. Imel je posebno iskrega konja. Ko ga je po sv. maši zasedel, mu je zelo nagajal, da je kapelan šaljivo rekel: „Meniš, da me ne boš nesel, pa me vender-le boš.“ Črez nekaj časa pa je našel neki voznik ob cesti, ki pelje iz Zagradca v Žužemberk, Bonača pol mrtvega. Konj ga je vrgel raz sebe, in le-ta je zadel z glavo ob kamen s tako silo, da je takoj omedlel. Prenesli so ga domov, a ni se več zavedel. Popoludne ob polu štirih je izdihnil svojo blago dušo.

Kako je vender to: tako dober človek, tako blaga duša konča tako nesrečno? Čudna so pota božje previdnosti; kdo bi jih mogel umeti? A za-našati se smemo, da ga smrt ni našla nepripravljenega. Zadnje besede, katere je na tem svetu zapisal in v javnost poslal, so bile prošnja v čast Materi božji za srečno zadnjo uro. Med drugim moli v tej molitvi tako-le: „Le še eno prošnjo položim na altar tvojega neskončnega usmiljenja, o Jezus! Prošnja je velika, a tvoja dobrota je še večja: Smrt mi bo vzela vse prilžnosti za svoje grehe zadostovati; torej kakoršna moja smrt, taka bo moja večnost. O moj Zveličar, dovoli, da se zatečem pod plašč tvoje ljubljene matere Marije in te prosim, da bi bila po njeni prošnji, po njenem zasluženju srečna moja zadnja ura . . . O moja kraljica in dobrotljiva mati, tvoj

služabnik sem, glej, da se ne pogubim! . . . Pridi s svojim čistim ženinom sv. Jožefom in varuj me, da ne bo osramočeno moje zaupanje v tvojo moč! Marija, moja mati! prosi zame! Jezus, Marija Jožef! Vam se darujem, vas ljubim in vas želim in moram ljubiti vekomaj. Amen. — Češčeno, hvaljeno naj vedno bo presveto Rešno Telo! Amen.“

To so prav zadnje njegove besede zapisane na tem svetu Slovencem v prid. Pač smemo sklepati po njih pristrčnosti in iskrenosti, da jih Bog ni pustil neuslišanih, da se je ta mila prošnja prvič vresničila tistemu, ki jo je zapisal! Šel je k svojemu Jezusu v nebesa, o katerih je tudi spisal Slovencem poseben molitvenik „Sveta nebesa.“

Svoje spise je podpisaval: —n^a—n—. Neki goriški prijatelj njegov je po smrti gledé na ta podpis pisal: „Kolikorkrat sem zagledal in ogledoval ta izvirni podpis, zdelo se mi je, da vidim dve ladjici, plavajoči druga za drugo na vihnem morju — po poti razsvetljeni in zavarovani od krasne zvezde nad njima v višavi, in mislil sem si, da ti dve ladjici po svojih značilnih črkah pomenite nedolžnost in nevenljivost, to kot venec une v svetem raju! Sijajna zvezda nad njima mi je pomenila luč svete vere, ki vodi poslednjo po poti čednosti za sprednjo, dokler je ne pripelje varne do obljubljenе dežele neminljive sreče. Upajmo, da je po tej poti tudi njegova blaga duša že prijadrala v to obljubljeno deželo, in da so k temu kaj pripomogle tudi nedolžne in pobožne pesmice njegove“ . . .

Šel je res zgodaj za svojim dobrim prijateljem Gregorijem. Bila sta vzor mladeničev svoje dobe. In to sta postala po molitvi, po češčenju Matere božje in sv. Rešnega Telesa. Tu sta se navzela in napolnila z onim dobrim, svetim duhom, katerega vsak človek, zlasti pa vsak duhovnik tako zelo potrebuje, kateri pa se ne da kupiti, niti iz knjig priučiti, niti umetno potvoriti. Ta duh se more edino le zaslužiti, izprositi, izmoliti po besedah Jezusovih: „Dal bo dobrega duha njim, ki ga prosijo!“ (Luk. 11, 13.) Tisti ga prejme, ki se pred njim poniža, in čim bolj se poniža, tem obilneje se mu podeli.

Kako je Bonač to umel, pokazal je zlasti v životopisu svojega pokojnega prijatelja Kemperla. Ta spis („Danica“, l. 1860.) je zvest odmev vseh tistih. uzornih mislij in občutkov, ki so se porajali v Gregorijevem srcu. Janeza pa smemo imenovati zrcalo Gregorijeve lepe duše; zakaj kakor se obraz človekov vidi v zrcalu, tako odseva iz Janezovega spisa Gregorijeva duša

On, v čigar vzvišeni ljubezni sta se našli pošteni mladeniški srci na zemlji, ju je združil kmalu v isti srečni ljubezni tudi v nebesih. O blažena duša, ki tako ljubi Jezusa, kakor sta ga ljubila Janez in Gregorij!

Besede, s katerimi je Janez završil životopis Gregorijev, obračam jaz na oba skupaj: „Naj njih lepí zgled najde mnogo posnemavcev . . . Saj vemo, da nam življenja ni ceniti po številu let, temveč po dobrih delih. Posnemajmo jih in bodimo prepričani, da ni nobena reč ali stvar predraga, s katero si moremo kupiti Boga in nebesa!“

Sledi naj še umetna „monstranca“, katero je sestavil pokojni Janez Bonač ter vanjo vlil in vdela vse svoje misli in želje do najsvetejše skrivnosti.

Večni
Križa bliš!
 Srečni
 Ti deliš
 Nam nebeški mir!
 Al' s Teboj še ni končano,
 Kar človeštvu Bog storit' želi,
 In umrljivem nam spoznati ni še dano,
 Jezusa dobrot **VEČNA** kaj za nas stori!
 O brezkončna si **LJUBEZEN** našega Odrešenika!
 Kdo ne bo Te ljubil **BOŽJA** hrana, srcem slast!
 V Tvoji velikosti omaga moč jezika;
 Vendar daš se srcem grešnim v last!
 Čudi zemlja se presrečna
 Poj nebeški kor:
 Sveto!
 Sveto!
 Jagnje!
 Trojno-večni,
 Edino-srečni!
JEZUS!
 Lj u b i
 Duš Pastir!
 O nikar nas ne pogubi!
 Daj doseč' nam večni mir!
 Srca pojte, povikšujte, vse naj ga časti!
 Tukaj v svetem Zakramentu, ki za nas živi!

Dva dni v Lurdu.

(Konec.)

V nedeljo, 14. avgusta, je bil v Lurdu praznik Matere božje vedne pomoči. Na vse zgodaj so prihajali v cerkev pobožni verniki, domači in tuji. Domačini, ki ob nedeljah in praznikih s pirenejskih gorâ po več ur daleč sem hodijo k maši, se takoj poznajo mej tujci. Moški so krepke postave, ne visoki, a tršati, zagorelega lica; na glavi ne nosijo klobukov, ampak višnjeve kapice, take kakor jih imajo pri nas mornarji; podobni so bolj svojim sosedom Špancem, kakor Francozom. Ženske nosijo nekako ogrinjalo, ki pokriva glavo in pada čez rame kakor plašček; če je vroče, zlože ogrinjalo na štiri ogle, da je videti kakor peruti.

Ob petih se začno brati sv. maše in potem se bero vse dopoludne. Pri velikem oltarju so mej vsako sveto mašo obhajali; šli pa so k obhajilu ne samo romarji, ampak tudi domačini, moški nič manj kokor ženske.

Pri jami.

Ko sem odmaševal, sem šel najprej k jami. Tu je mnogo drugače, kokor je bilo pred štiridesetimi leti, ko je prišla Bernardka nabirat suhljadi in je prvokrat videla nebeško Gospo. Takrat je potok Gav šumel tik mimo strmega skalovja. Iz Gava je bil izkopan jarek, ki je odvajal vodo za neki mlin. Jarek in glavna struga sta delala podolgovat otok. Vse to se je izpremenilo. Otok je izginil; voda v jarku sicer še teče, a dolgi jarek so obokali in pokrili s prstjo, tako da je sedaj pred cerkvijo videti samo lepa, zelena ravnina: po tratini so razpeljana bela pota, ob njih pa topoli in brsti dajo prijetno senco. Da bi pred jamo dobili več prostora, so pri potoku odkopali desni breg in potisnili Gav bolj na drugo stran, ob levem bregu pred jamo pa so potegnili zid. Edino skalne pečine, v katero so izdolbene tri votline, se ni dotaknilo kladvo; ostala je, kakršna je bila pred štiridesetimi leti. Gosto zelenje prepreza skalovje črez in črez.

V srednji votlini, v kateri se je svetla Gospa prikazovala Bernardki, stoji bel, mramornat kip Matere božje brezmadeža spočete. Izklesal ga je umetnik natanko tako, kakor je deklica popisala nebeško Kraljico. Okolo glave blesti ime prečiste Device, ki ga je sama povedala Bernardki: „Jaz sem brezmadežno spočetje.“ (Je suis l' immaculée conception.) Podobno so postavili tu sem l. 1864; v 4. dan aprila rečenega leta jo je blagoslovil škof tarbski, in takrat se je zbralo v Lurdu do 400 duhovnikov in 50 do 60 tisoč vernikov, častivcev Marijinih.

Votlina ali jama pri tleh je zaprta z železno ograjo, v kateri pa je na desni in na levi vrzel, da morejo verniki prosto prihajati in odhajati. Po stenah v jami vise palice, bergle, životci, podobe, in pričajo o čudežih, ki jih Mati božja tukaj dela. Na mestu, kjer je 25. februarja l. 1858. začel izvirati čudežni studenec, je mramornata plošča in na njej so zapisane besede, ki jih je presveta Devica govorila Bernardki: „Pojdi pit iz studenca in se umij v njem!“ (Allez boire à la fontaine et vous y laver. Février 1858.) Izvirka samega sedaj ni videti; studenec je namreč po ceveh napeljan od jame nekoliko v stran, kjer je v skalno steno zavrtanih dvanajst pip. Kdor hoče imeti vode, pritisne na pipo, in voda priteče v obilici. Preračunali so, da daje studenec vsak dan 122 tisoč in 400 litrov vode. Po ceveh gre voda dalje do kopelnic. Postavljene so tam tri hišice; vsaka je pregrajena v dva prekata, in v vsakem prekatu je ena kopanja ali banja za bolnike.

Sredi jame je majhen oltar, to se pravi, kamenita miza, na kateri stoji križ in šest svečnikov, in drugega nič. Navadne dni ni maše v jami; le kadar pride več romarjev, sme njih vodnik enkrat tam maševati. Ko sem prišel tisto nedeljo zjutraj pred jamo, je bila ravno maša za štrasburške romarje. Ograja je bila zaprta. Ljudje so klečali na širokem, s kamenitimi pločami potlakanem prostoru mej jamo in potokom. Ko je mašnik končal

sv. opravilo, so odprli vrata pri ograji. Mej ljudmi, ki so doslej mirno klečali po tleh, se je jelo gibati. Kdor še ni bil v jami, je sedaj šel; seboj je nesel svečo ali kito dišečega cvetja in jo položil tja na skalo, potem pa skalo pobožno poljubil, nekoliko pomolil in se umaknil drugim. Prihajali so moški in ženske, gosposki in kmečki; tudi vojake sem videl, kako so lepo klečali mej pobožno množico.

Jama in prostor pred jamo je bil ves dan poln molivcev, in vendar ni bilo nobenega prerivanja in potiskanja, kakor se to tako rado dogaja po cerkvah, kjer se zbere mnogo ljudij. Nihče ni govoril, nihče se smejal ali se okrog oziral, ampak vsak je lepo tiho in mirno čakal, da je prišel na vrsto. Tudi pri studencu ni bilo nikoli brez ljudij. Nekateri so pili čudežno vodo, drugi si z njo izmivali oči; tukaj je mati z bolnim otrokom v naročji, moči mu glavico z vodo, nazadnje ga lepo prekriža in potem gre z njim pred jamo, da ga priporoči prečisti Devici; tam zopet daje hči piti hromemu očetu, ki je prišel sem iskat zdravja. Nihče ne gre od studenca, da ne bi si napolnil posode s skrivnostno vodo, ki jo bode nesel domov.

Ob osmih so pripeljali na vozičkih bolnike, ki se kopljejo v čudežni vodi. Mej njimi je bilo največ hromih in suhournih. Človeku se milo stori, ko vidi te siromake. Iz očí jim odseva veliko, neomejeno zaupanje, ki je nosijo v srcu do One, katero kličemo „Zdravje bolnikov“. S trdnim, neporušnim zaupanjem pa je pri njih združena ponižna vdanost, ki se popolnoma prepušča sveti božji volji; nobenega čemerne, nezadovoljnega obraza nisem videl mej njimi, dasi je morda ta ali oni prišel vže več dni k jami, pa brez vspeha.

Hišice za kopanje so odprte vsak dan zjutraj od osmih do poludne in popoludne od treh do petih; tako se lahko zvrsté vsi bolniki. Pod noč je bila za bolnike procesija s sv. Rešnim Telesom. Ta čas, ko je šla procesija od jame daleč na okolo po prostoru pred cerkvijo, so bolnike pripeljali pred stopnice, ki drže v cerkev; vseh bolnikov je bilo ta dan nekako petindvajset. Ko je prišel mašnik z Bogom, je vsakega bolnika posebe blagoslovil, ljudstvo pa je glasno molilo: Jezus, sin Davidov usmili se nas! On, ki ga ljubiš, je bolan. Gospod, ako hočeš, me moreš ozdraviti.

Popoludne ob dveh so bile v cerkvi slovesne večernice, potem pa rožni venec in litanije. Po končanem sv. opravilu so se ljudje polagoma razšli. Sedaj je bila prilika, da sem si cerkev malo bolj natanko ogledal.

V cerkvi.

Nebeška Gospa je naročila Bernardki: „Povej duhovnikom, da naj pri jami sezidajo kapelico“. Štiri leta pozneje so na strmi skali nad jamo začeli zidati, ne majhne kapelice, ampak prekrasno, veličastno cerkev. Ko je tedanji župnik pripravljaj zidanje, je bil nekoč pri čudežnem studencu z več duhovnimi in svetnimi gospodi: med nje stopi zidarski mojster in poda župniku lep načrt, po katerem bi se zidala nad jamo ne sicer velika, vendar zala cerkvica. Gospod župnik pogleda obris, zarudi v obraz in vpričo inženirja raztrga načrt in vrže kosce popirja v Gav.

„Kaj ste storili?“ vpraša mojster ves osupel.

„Sram me je“, odgovori duhovnik, „da se človeška skopost drzne kaj takega ponuditi Materi božji, in zato sem uničil, kar ste naredili. V spomin na velikanske dogodke, ki so se tukaj zvršili, ne smemo zidati vaške cerkvice, ampak mramornat tempelj, tako velik, kokršnen se le more zidati vrhu tega skalovja, in tako veličasten, kakršnega le more zamisliti vaš duh. Ne bojite se troškov! Ona, ki je iz trde skale priklicala živ studenec, bode ganila srca vernikov, da bodo z veseljem prinašali svoje darove.“ — Župnik se ni motil.

Na strmi skali prav nad jamo se vzdiguje mogočna cerkev, zidana z belim rezanim kamenom, znotraj pa preoblečena z mramorjem. Veliki oltar opasuje kakor venec pet ličnih kapelic; prav po toliko kapelic se vrsti ob obeh straneh v ladiji. Strop in stene pokriva več nego 500 dragocenih, umetelno izdelanih zastav, ki so jih prinesli romarji iz vseh dežel, iz Evrope in Amerike. Zlatih in srebrnih blagoslovnih daril je nad deset tisoč; in mramornatih ploščic, na katerih je s zlatimi črkami pisana Marijina slava in hvala za prejete milosti je toliko, da so z njimi preoblečene vse stene po kapelica.

Pod cerkvijo, o kateri govorimo, je še druga, spodnja cerkev ali kript. Velika je prav toliko, kolikor zgornja, samo bolj nizka je in temna, ima pa sedem oltarjev.

Cela stavba je tako obrnjena, da gleda čelo in stolp proti mestu. Z ravnice gori gre od desne in leve v polukrogu na visokih oblokih vzdignjena, široka zložna pot. Ko pa je leto za letom prihajalo več romarjev, se je pokazalo, da oltarji v zgornji in spodnji cerkvi nikakor ne zadoščujejo. In začeli so l. 1883. na ravnem mej obloki, po katerih se vije pot kvišku, zidati še tretjo cerkev, posvečeno Kraljici sv. rožnega venca. Tudi ta je zdaj dodelana; zidana je na okroglo: veliki oltar stoji skoraj sredi, ob stenah na okolo pa je petnajst manjših oltarjev, ki so posvečeni petnajsterim skrivnostim sv. rožnega venca. — Redno službo božjo oskrbujejo v vseh treh cerkvah misijonski duhovniki, ki se tukaj imenujejo „očetje brezmadežnega spočetja“.

Na velikega šmarna dan.

Veliki šmaren je vernim francoskim katoličanom narodni praznik. Kralj Ludovik XIII. (1610—1643) je namreč Francosko slovesno posvetil prečisti Devici in jo izbral za kraljico svojih dežel. Da se ohrani spomin na to posvečenje, so bile v prejšnjih boljših časih vsako leto na velikega šmarna dan ali pa v osmini po vsej Francoski slovesne procesije. V krvavem prevratu ob koncu minulega stoletja so se vse lepe, stare navade prenehale, in sedanja brezverna vlada prepoveduje s kaznijo procesije zunaj cerkv; le izjemoma je nekaterim krajem dovoljeno, da še smejo verniki očitno hoditi v procesijah. V Lurdu imajo to pravico. Vse mesto se je zgrnilo na šmaren dan pred jamo. Nešteta množica se je razvila v dolgo procesijo, ki se je pomikala od jame po mestnih ulicah v farno cerkev. V belo oblečene deklice

so nosile podobo Matere božje; ljudstvo pa je prepevalo staro narodno pesem: Kraljica Francoske, prosi za nas; upanje naše, reši nas!')

Proti večeru je oznanjalo slovesno zvonjenje, da prihajajo novi romarji. Francozi so bili iz raznih škofij. Ob Avemariji so se zbrali pri jami; vžgali so sveče in prepevajoč pobožne pesni so šli v procesiji okolo cerkve; tudi mi štirje Slovenci smo se jim pridružili. Ko smo dospeli na prostor pred cerkvijo, je vsa cerkev zableščala v tisoč in tisoč lučicah. Po vseh robih in zidcih in oglih, prav do vrha visokega zvonika, so bile posajene raznobojne drobne električne svetiljke. Ta prizor se ne da popisati! Ko so sv. oče Leon XIII. pred desetimi leti praznovali zlato mašo, sem videl razsvetljeno sv. Petra cerkev v Rimu; znano je, da so Rimljani mojstri v razsvetlavi; a tako veličastna, nadzemeljsko lepa, kakor je bila ta večer cerkev naše ljube Gospe v Lurdu, tudi cerkev sv. Petra ni bila. Množice so pele visoko pesen, s katero je nekdanj Mati božja sama prva proslavljala in hvalila vsemogočega Boga: „Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju!“ Marsikomu so igrale v očeh svitle solze srčnega veselja! Človeku se je zdelo, da gleda pred seboj odprta nebesa. Tako nekako mora biti gori, kjer nebeški zbori angelov in svetnikov prepevajo slavo Marijino!

Drugo jutro smo se s svitom poslovili od lurške Matere božje in potovali naprej. Ko smo so peljali po desnem bregu Gava prav nasproti blagoslovljeni lurški jami, mi je bilo pri srcu kakor otroku, ki se loči od dobre matere in gre v daljni, tuji svet. Moja zadnja prošnja je bila: Nebeška Gospa, blagoslovi nas še enkrat, in potem: Ave — zdrava Marija!

Apostolstvo svete molitve.

Namen svetega Očeta za mesec december 1898.

Zveličanje krščanskih otrok.

Da je mladina v naši dobi bolj izpridena, kakor je bila prej kedaj, tega nihče ne taji; če pa vprašamo, kaj je tega krivo, tedaj mnogi iščejo razlogov povsod drugod, samo tam ne, kjer bi jih morali. Nikar si ne prikrivajmo, ampak povejmo vsakemu na vsa usta, bodi to prijateljem novošegne omike ljubo ali pa ne: splošne izprijenosti je največ kriva vzgoja brez Boga. Lukeni, morivec ranjce naše cesarice je dejal sam o sebi, da je bil vže v 13. letu anarhist. Ko so onega Nobilinga, ki je l. 1878. hotel umoriti nemškega cesarja Viljema I., obsodili na smrt, je rekel: „Prav za prav bi zaslužil smrt moj oče; ko bi me bil bolje vzgojil, ne bi bil postal hudodelec.“ Nekaj let pozneje je gori v Badenskem neki delavec umoril katoliškega duhovnika, dekana. Pred sodnikom je vprašal porotne može „Zakaj me hočete obsoditi? Moj oče se je vedno v pričo mene posmešljivo rogal katekizmu in najbolj umazane šale zbijal ob veri in cerkvi; on mi je vcepil

¹⁾ Reine de France, Priez pour nous! Notre espérance, Venez et sauvez-nous.

sovrašstvo do duhovnikov. Ko bi bil sedaj moj oče tukaj, bi bil on drugi, katerega bi umoril.“ Mladi francoski hudodelec Henri, ki je metal bombe, pa je dejal: „Jaz sem bogotaj. V šoli so me učili vse razlagati in tolmačiti brez Boga. Vi imenujete moje dejanje zlodejsko, jaz je imenujem po isti pravici čednostno.“

Bodi dosti vzgledov! Vzgoja brez Boga doma in v šoli je, če ne edini, gotovo pa prvi in glavni vir npravni propalosti, ki se bolj in bolj širi mej mladimi ljudmi.

Krščanski stariši, ki ljubite svoje otroke, nikar nikoli ne pozabite: isti Stvarnik, ki vam je vsadil v srce ljubezen do vaših otrok, je vam tudi naložil sveto dolžnost, da jih vzrejate najprej za to, za kar jih je Bog ustvaril, za nebesa. Te dolžnosti vas ne more nihče odvezati. In čim manj se stori v šoli za krščansko vzgojo vaših otrok, tembolj vas mora biti skrb, da nadomestite, kar šola zamudi, in popravite, kar šola pokvari. Naše šole niso krščanske; zakaj nekrščanska ni samo tista šola, v kateri se Bog taji, ampak tudi tista, v kateri se molči o Bogu. Res je, da pri nas še sme gospod katehet enkrat ali dvakrat na teden prihajati v šolo: a če drugače otrok celi teden ne sliši božjega imena in imena Jezusa Kristusa, če se vse razlaga in tolmači brez Boga, če se govori o človeški zgodovini, kakor da ni ne Odrešenika, ne svete katoliške cerkve, ne nebes in ne pekla, skratka, če se o Bogu trdovratno molči, imenujemo po pravici tako šolo nekrščansko in nekrščansko nje vzgojo. Mladina, ki prihaja iz takih šol, pozna hrošče in opice, in kdo ve kaj še, a tega, kar ji je potrebno za časno in večno srečo, tega se ni naučila: v njenem srcu ni strahu božjega, ki je začetek vse modrosti. Kaj čuda, če potem otrok podivja, da ga ne more nihče več krotiti, ko nekoliko odraste.

Zato pa vi stariši, zlasti matere, pomagajte gospodom katehetom in učite otroke krščanskega nauka in prave pobožnosti. Začnite pa zgodaj! Prve besede, ki jih učite svojega otroka izgovarjati, naj bodo presveti imeni: Jezus in Marija; sklepajte mu ročici k molitvi in same molite z njim. Kar se nedolžni otrok nauči od svoje matere, to mu ne izgine iz spomina vse živēdni: prvi verski občutki so najgloblji.

Pobožna mati sv. Ludovika francoskega kralja, je skrbela, da je vže majhnemu detetu vcepila v mlado srce strah božji. Večkrat mu je dejala: „Ljubim te, otrok moj, tako prisrčno, kakor le more mati ljubiti; a rajši bi videla, da se zgrudiš mrtev pred me na tla, kakor da bi kdaj smrtno grešil.“ Ludovik je pozneje večkrat pripovedoval, kako globoko so mu segle v srce materine besede; ni minul dan, da ne bi bil mislil nanje in v vseh izkušnjavah so mu dajale poguma in moči.

Blagor materam, ki tako vzrejajo svoje otroke! Veče ljubezni ne morejo storiti presvetemu Srcu Jezusovemu, kakor če skrbé za dobro vzgojo. Jezus je prijatelj nedolžnih otrok. „Pustite male k meni“, je dejal apostolom, ko so matere pripeljale svoje otroke, pa so jim apostoli branili do Jezusa; potem je otroke objemal, roke na nje pokladal in jih blagoslavljal. Kako veselo mora torej biti presveto Srce Jezusovo, če je starišev najprej tega

skrb, da bi njih otroci prišli v nebesa; boleti pa mora Jezusa, ko vidi, kako se otroci, „katerih je nebeško kraljestvo“, radi slabe vzgoje pogubljajo v pekel.

Posebni nameni za vsaki dan.

1. Za vse, ki so se priporočili v molitev.	18. Za slovenska dekleta po tujih mestih.
2. Za cesarja Franca Jožefa I.	19. Za dijake v visokih šolah.
3. Za misijonarje mej neverniki.	20. Za one, ki se bojujejo zoper socialno demokracijo.
4. Za bolnike, ki odlašajo izpoved.	21. Za katoličane v Bosni.
5. Za vse, ki pojdejo k izpovedi v adventu.	22. Za dobrotnike revnih učencev.
6. Za ljubljanskega kneza in škofa.	23. Za katoliška delavska društva.
7. Za bratovščino presvetega Rešnega Telesa v ljubljanski škofiji.	24. Za dar poklica v redovniški stan.
8. Za dar čistosti vsem Bogu posvečenim osebam.	25. Za mir po družinah.
9. Za razširjanje Marijinih družb.	26. Za bogoslovno semenišče v Ljubljani.
10. Za bolne bogoslovce.	27. Za razširjanje pobožnosti do presvetega Srca Jezusovega.
11. Za samostanske šole.	28. Za nedolžne otroke, ki so v nevarnosti, da se pohujšajo.
12. Za one, ki imajo dvome o sv. veri.	29. Za sv. Očeta Leona XIII.
13. Za bolne na očeh.	30. Za dar hvaležnosti Bogu za vse prejete dobre preteklega leta.
14. Za pisatelje katoliških časopisov.	31. Za žive in mrtve ude molitvenega apostolstva.
15. Za one, ki trpé hude izkušnje.	
16. Za dobre učitelje in učiteljice.	
17. Za posle v hudih službah.	

Molimo.

O presveto Srce Jezusovo, darujem Ti po brezmadežnem Srcu Marijinem molitve, dejanje in trpljenje današnjega dne v zadoščenje nešteti razžalitev svojih in ljudskih, po Tvojih svetih mislih in namenih, zlasti pa zveličanje krščanskih otrok in za vse potrebe, katere nam bogoljubna bratovščina posebno priporoča ta mesec in dan!

O sladko Srce Jezusovo, daj, da te ljubim vedno bolj!

Sladko Srce Marijino, reši me!

Poročilo o bratovščinah.

Tridnevnik v spomin petdesetletnice, odkar se je ustanovila bratovščina za vedno čiščenje sv. Rešnega Telesa in za upravo ubožnih cerkvâ bode v Ljubljani, v nunski cerkvi, dné 6., 7. in 8. decembra. Vse tri dni bode od šestih zjutraj pa do šestih zvečer izpostavljeno sveto Rešno Telo; ob desetih bode slovesna sv. maša, zvečer pa litanije presladkega Imena Jezusovega. Po župnijah na deželi, kjer je vpeljana molitvena ura, bode ta tridnevnik v adventu one dni, katere določijo duhovni pastirji; zjutraj bode sv. maša z blagoslovom, zvečer pa se bode eno uro izpostavilo sv. Rešno Telo, in potem bodo litanije presladkega Imena Jezusovega. Zadnji dan bodo duhovni pastirji v imenu sv. Očeta z enim samim znamenjem svetega križa podelili popoln odpustek vsem, ki bodo v tej tridnevnici prejeli sv. zakramente in molili za edinstvo krščanskih vladarjev, za zatrtje krive vere, spreobrnjenje grešnikov in poveličanje matere svete cerkve.

Naznanilo ponočnim častivcem presv. R. T. v Ljubljani. Po noči mej 1. in 2. decembrom bodo moški častili presveto Rešno Telo v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Molila se bode 21. ura: za adventni čas.

Peti sestanek moških častivcev presvetega Rešnega Telesa bode v nedeljo 4. decembra (2. adventno nedeljo) v šenklaški zakristiji ob navadnem času po litanijah, t. j. okolo polu 5. ure. Ker se bode to skupno posvetovanje vršilo po dolgem prenehanju, je želeli in pričakovati tem obilnejše udeležbe. Vljudno vabimo vse krščanske gospode, može in mladeniče, ki čutijo v svojem srcu ljubezen do Jezusa v najsvetejšem zakramentu.

Odpustki meseca decembra 1898.

Da dobimo odpustke, moramo: 1. imeti namen in voljo, da se hočemo odpustkov udeležiti; 2. moramo biti v milosti božji, in 3. storiti dobra dela, katera cerkev ukazuje za odpustke. Za popolne odpustke cerkev navadno ukazuje: a) izpoved in sv. obhajilo; vendar pa izpoved na vsakih osem dni, v ljubljanski škofiji tudi na vsakih štirinajst dni, zadoščuje za vse odpustke mej tem časom; b) molitev v namen sv. Očeta; to molitev treba za mnoge odpustke opraviti v določeni cerkvi. — Pri nepopolnih odpustkih izpoved in sv. obhajilo navadno ni ukazano.

Odpustki v sv. adventnem času. Štiri adventne nedelje in kvaterne dneve dobé odpustke rimskih cerkvá ali štacijske odpustke: udje tretjega reda v redovni ali farni cerkvi; udje bratovščine presvetega Rešnega Telesa v bratovski ali farni cerkvi; udje rožnivenške bratovščine v vsaki cerkvi, če molijo pri petih oltarjih, če jih pa ni pet, naj tiste, kolikor jih je, obiščejo tolikrat, kakor da jih je pet; udje Marijine družbe če molijo sedem očenašev in sedem čiščenih Marij v družbeni kapeli, ali če te ne morejo obiskati, v kaki drugi cerkvi; udje bratovščine za uboge duše v vicah v vsaki cerkvi. Dovolila pa je sv. cerkev: za prvo, drugo, četrto adventno nedeljo in za kvaterne dneve 10 let in 10 kvadragen, za tretjo adventno nedeljo pa 15 let in 15 kvadragen.

1. Četrtek I. v mesecu. Popoln odpustek udom bratovščine presv. Rešnega Telesa v bratovski cerkvi, če pa te ne morejo brez velike težave obiskati, v farni cerkvi.

2. Petek I. v mesecu. Popoln odpustek vsem vernikom, ki gredo k izpovedi in sv. obhajilu, nekoliko premišlujejo dobrotljivost presvetega Srca in molijo v namen sv. očeta.

4. Nedelja I. v mesecu. Udom rožnivenške bratovščine trije popolni odpustki: 1. če prejmo sv. obhajilo v bratovski cerkvi in molijo v namen sv. očeta; 2. če obiščejo bratovsko kapelo in tam molijo v namen sv. očeta; 3. če so pri mesečni procesiji. — Ker je danes sv. **Francišek Ks.**, dobé popoln odpustek tudi udje bratovščine presv. R. T. v bratovski ali farni cerkvi, kakor 1. dan t. m.

8. Četrtek. **Praznik brezmadežnega spočetja Marije Device.** Popoln odpustek: a) Vsem vernikom v redovnih cerkvah sv. Franciška; tretje-redniki dobé vesoljno odvezo; b) udom bratovščine presv. R. T. v bratovski ali farni cerkvi, kakor 1. dan t. m.; c) udom bratovščine presv. Srca Jezusovega v bratovski cerkvi; izpovednik more namestu molitve v bratovski cerkvi določiti drugo dobro delo; d) udom bratovščine naše ljube Gospe presv. Srca v bratovski ali farni cerkvi; e) udom rožnivenške bratovščine v bratovski cerkvi; f) udom živega rožnega venca; g) udom škapulirske bratovščine karlske Matere božje v bratovski ali farni cerkvi; h) onim, ki nosijo višnjev

škapulir; j) udom molitvenega apostolstva; k) udom Marijine družbe; l) udom družbe krščanskih družin; m) udom bratovščine za duše v vicah.

13. Torek: **Zvelič. Janez Marioni iz teatinskega reda.** Popoln odpustek onim, ki nosijo višnjeve škapulir

25. Nedelja. **Božič.** Udom tretjega reda vesoljna odveza. Pop. odpustek:

a) udom bratovščine naše ljube Gospe presv. Srca v bratovski ali farni cerkvi; b) udom rožnivenške bratovščine v bratovski cerkvi; c) udom živega rožnega venca; d) udom škapulirske bratovščine karmelske Matere božje v bratovski ali farni cerkvi, in onim, ki nosijo višnjeve škapulir; e) udom Marijine družbe; f) udom družbe krščanskih družin; g) udom družbe za duše v vicah; h) ker je danes zadnja nedelja v mesecu, dobé popoln odpustek tudi oni, ki trikrat na teden skupno z drugimi molijo sv. rožni venec.

27. Torek. **Sv. Janez Evangelist.** Popoln odpustek: a) udom bratovščine presv. R. T. v bratovski ali farni cerkvi, kakor 1. dan t. m.; b) udom bratovščine presv. Srca Jezusovega v bratovski cerkvi; namestu molitve v bratovski cerkvi more izpovednik določiti drugo dobro delo.

Zahvala za uslišano molitev.

K. D. v M. pri Gorici se zahvaljuje naši ljubi Gospe presv. Srca, svetemu Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu, da ji je ozdravela bolna noga, potem, da ji je sin srečno dovršil šolsko leto in hčer bila rešena iz zadrege. — M. F. se zahvaljuje presv. Srcu, prečisti Devici in sv. Jožefu, da je prišla k usmiljenkam. — M. M. se zahvaljuje presv. Srcu in Devici Mariji za dvojno posebno milost. — N. N. v T. se zahvaljuje presv. Srcu, prečisti Devici in sv. Jožefu za prejete milosti. — K. B. se zahvaljuje žalostni Materi božji, kateri v čast je opravljala devetdnevnicu in bila uslišana. — M. I. iz G. pri Bledu se zahvaljuje presv. Srcu za veliko dušno milost. — F. M. v Lj. Ker so mi bile oči zelo opešale, sem opravljala devetdnevnicu v čast lurški Materi božji; sedaj zopet dobro vidim in se zato prečisti Devici iskreno zahvaljujem. — S. M. v Lj. se zahvaljuje Mariji za pomoč v neki stiski. — A. G. v Šk. L. se zahvaljuje Materi in sv. Jožefu za prejete dobrote v veliki zadregi. — V. A. v S. se zahvaljuje sv. družini in sv. Antonu Padovanskemu, ker je bila uslišana v dveh važnih zadevah. — Koncem meseca junija t. l. sem hudo zbolela; zdravniki so rekli, da mi ne morejo več pomagati, le v bolnišnici bi se mogoče še našla pomoč. V tej veliki stiski sem se z zaupanjem zatekla k presv. Srcu Jezusovemu; njemu v čast sem opravila devetdnevnicu, priporočevala se Mariji in sv. Jožefu tudi s posebno devetdnevnicu. Obljubila sem, če ozdravim, bom to objavila v „Vencu“. Z veseljem izpolnim svojo obljubo, ker v dveh mesecih sem okrevala brez zdravniške pomoči pri svojih stariših, in danes sem hvala Bogu, popolnoma trdna. S hvaležnim srcem vabim še druge, ki so v kaki stiski, naj prihajajo z zaupanjem k najboljšemu zdravniku in pomočniku, presv. Srcu Jezusovemu, Njegovi Materi in redniku. Klotilda Križe. V Gornjemgradu, dné 28. oktobra 1898.

Drobtinice.

Iz Maribora. Predmestna farna cerkev sv. Magdalene v Mariboru je stara nad 300 let in poprave zelo potrebna. Ostrešje je perelo in zimski sneg ga hoče polomiti, zid v prezbiteriju je počil od zgoraj do zdol in bati se je, da se prej ali slej poruši.

Pred vsem pa je ena težava velika, namreč, da je cerkev v primeru k ogromnemu številu faranov mnogo premajhna. Vsakdo, ki jo je videl, vé, da je v njej komaj za 300 ljudi prostora, ko vendar župnija šteje čez 11.000 duš in se vsled vednega naseljevanja in pritiskanja ljudij v tukajšnjo veliko železniško delavnico silno množi od leta do leta. Učenci ljudskih šol (nad 1300) nimajo prostora v cerkvi in je mogoče le višje razrede v različnih tedenskih dnevih voditi k šolarskim mašam. Na tisoče prebivalcev mora ob nedeljah in praznikih v zunanje fare zahajati k božji službi ali pa ostajati brez nje, kar je veri in npravnosti vidoma silno v kvar. Tesnoba v cerkvi in nevarnost za otroke ob večjih praznikih je velika; pa tudi odrasli ne morejo biti nikakor z ono pobožnostjo pri sv. opravilih navzočni, kakoršne je treba pri sv. božji službi. Vsled tega je nova prostornejša cerkev v resnici nujno potrebna. Ali od kod vzeti potrebnih pomočkov? Večina faranov sestaja iz revnih delavskih družin. Kmečki in obrtni stan sta ubožala vsled žalostnih časovnih razmer. Patron cerkve, štajerski verski zaklad, — če bi dal veliko — prevzame le komaj tretjino stroškov, potrebnih za zidanje toličke cerkve, kakor je sedanjá. Glavníc nima farna cerkev nikakih; tudi kapitalistov nima fara takih, ki bi mogli zdatno k stavbi pripomoči.

Krajcarska družba bi pri obstoječih okoliščinah ne imela zaželenega uspeha; pobira se pa itak pridno. Edino upanje pridobiti potreben denar za zidanje nove cerkve je v ustanovljeni efektivni loteriji, katere premili pokrovitelj so naš prečastiti in premilostljivi knez in škof P. N. gospod dr. Mihael Napotnik, in katero je Njih c. kr. apostolsko Veličanstvo Franc Jožef I. uvaževaje navedene okoliščine premilostno odobril in katero je vsled tega vis. c. kr. finančno ministerstvo dovolilo. Tudi prečastiti kn.-šk. Lavantinski ordinarijat v Mariboru je dné 18. mal. travna 1898 št. 1394 priznal, da je nove farne cerkve nujno potreba, da pa ni mogoče dogledati časa, da bi se za zidanje potrebni denar pridobil po drugem potu kot po efektivni loteriji.

Milo torej prosim vse drage čitatelje, usmilité se te božje hiše in pomagajte meni v visoki starosti stoječemu zlatomašniku k izvršitvi mojega podjetja, katerega bi se zdaj, ko že stojim ob robu groba, gotovo ne bil lotil, če bi ne bilo v resnici nujne potrebe. Prav lepo Vas prosim zavoljo Boga in božje sv. reči, da bi mi po dopisnici ali kakor že bodi naznanili, koliko srečk Vam smem poslati. Ena velja 1 krono.

Trdno se zanašam, da mi ne bote zavrnilí moje mile prošnje; Bog in njegov sin Jezus Kristus naj Vam na prošnjo ljube Matere božje in sv. Marije Magdalene poplača trud, za katerega se Vam tudi jaz vže zanaprej kar najlepše zahvaljujem. Dokler mi ljubi Bog še ohrani življenje, molil bom sam in s svojimi farani vřed, da bi ljubljénka Jezusova sv. Marija Magdalena, ki je izprosila svojemu bratu Lazarju obujenje od mrtvih, tudi blagim podpiralcem tega sv. podjetja izprosila blagoslova, milosti in bogatega preobilnega usmiljenja Božjega Srca Jezusovega; v ta namen se bo vsako leto, dokler živim, obhajala slovesna sv. maša z dvema blagoslovoma na god sv. Marije Magdalene za p. n. dobrotnike, ki so pomagali staviti novo farno cerkev.

Tomaž Rožanc s. r.

častni korar, župnik in dekan.

I z j a v a.

Poslušni določbi papeža Urbana VIII. izjavljamo: čudežnim zgodbam, o katerih poroča „Venec“, pa jih cerkvena oblast še ni preiskala, dajemo samo toliko vere, kolikor je gre človeški resnicoljubnosti; tega, kar je Bog posebe razodel pobožnim osebám, nimamo za verske resnice: vse pa prepuščamo nezmotljivi sodbi svete kato-liške cerkve.

Urednik.